

142. Sternbuch terjedelmes cáfolatban fejtette ki nézeteit (1945. július 5.), melyet a Zsidó Világkongresszusnak, név szerint dr. Kubowitzkinak küldött meg. A Kasztner és Mayer elleni vádak élesebben fogalmazódtak meg abban a 16 oldalas memorandumban, amit Sternbuch 1954. február 5-én nyújtott be Chaim Cohennak, Izrael főállamügyészének, összefüggésben a küszöbönálló Grünwald–Kasztner becsületsértési perrel. A memorandum súlyos vádakkal illeti Kasztner. További részleteket közöl David Kranzler, *Thy Brother's Blood*, i. m.,

143. Szálasi Ferenc 1946. február 11-i naplójegyzetében egyebek közt ez áll: „Lassan rájönnek a zsidók, hogy tényleg nekem köszönhetik életüket azok, akik az elmúlt zsidótragédiából élve visszajöttek vagy élve maradhattak.” *A Szálasi-per*. Szerk.: Karsai Elek–Karsai László. Reform, Bp., 1988, 255. o.

Wilhelm Höttl szerint a budapesti zsidók tulajdonképpen Himmlernek köszönhetik megmenekülésüket. Lásd a vele készített interjú szövegét Bokor Péter, *Végjáték a Duna mentén*, i. m., 192. o.

Mások viszont azt állítják, hogy Budapest zsidóit Wallenberg, ez a már-már mitológiai alakká átváltoztatott diplomata mentette meg. Igen kevesen mutatnak rá a Vörös Hadsereg meghatározó szerepére, amennyiben 1945 elején felszabadította a magyar fővárost.

144. Mayer „hőstetteit” dr. Joseph C. Hyman és Moses A. Leavitt, az AJDC ügyvezető elnökhelyettese, illetve titkára ismertették. Megállapításait Kasztner Mayernek címzett terjedelmes levelében 1945. október 29-én indulatosan tagadta és pontról pontra cáfolta. A kérdéses sajtóközlemény és Kasztner levele a szerző birtokában.

145. *RAH*, 44–45. o. Lásd még Bauer: „Onkel Saly.« Die Verhandlungen des Saly Mayer zur Rettung der Juden 1944/45” *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*. München, 25. 2. sz. 1977. április, 188–219. o. Népszerű írása a nácioknak a magyar zsidóság „eladására” tett kísérletéről és Saly Mayer pozitív szerepéről: *Maariv*, Tel-Aviv, 1978. május 3. (Magyar fordításban: *Új Kelet*, Tel-Aviv, 1978. május 5.) Emlékírataikban (amelyek szokás szerint tendenciózusak és öngigazoló célzatúak) Kasztner, Brand és Biss élesen bírálják Mayert, akárcsak a pozsonyi Vaada több vezetője, köztük Weissmandel rabbi. Mayer „németes” fellépését és titkolódzását a háború alatt a nagy svájci zsidó szervezetek számos vezetője is rossz szemmel nézte. Az ultraortodox zsidó csoportok különösen kiméletlenül fogalmazzák meg vádjait. Lásd például Reb Moshe Shonfeld: *The Holocaust Victims Accuse*. Neturei Karta of U.S.A., Brooklyn, New York, 1977, 73–82. o. Kasztner véleménye kiderül Stegernek írt leveléből is (1947. március 9.), amelyben Mayerről mint „filantróp gengszterről” tesz említést. *RAH*, 42. o.

146. Mayer 1950-ben halt meg, 68 évesen. Életrajzi részletek: Bauer, i. m., 42–45. o.

147. Több vallomás, amit a rendőrség a Mentőbizottság és a Zsidó Tanács vezetői elleni vádemeléshez vett fel, ismeretlen okból dr. Berend Béla budapesti perének (1945–1947) aktái közé került. NB. 2600/1946.

148. Lewinger Béla (Adalbert) 1954-es tanúvallomása Kasztner perében, Izraelben. W. Z. Laqueur: „The Kastner Case. Aftermath of the Catastrophe.” *Commentary*, 20, 6. sz. 1955. december, 507. o.

149. *Uo.*, 503. o.

150. Ben Hecht: *Perfidy*. Julian Messner, New York, 1961, 78. o. Kasztner vallomását Nürnbergben, a Háborús Bűnök Itélőszékének aktáiban találta meg Uri Siegel tel-avivi ügyész. *The New York Times*, 1956. február 6. Lásd még Laqueur, i. m., 504. o.